

Srbija: sumnje javnosti u reformska obećanja

Author: [IWPR Balkans](#)

Nova vlada obećava nastavak reformi, ali se postavlja pitanje da li je u stanju da obećanja ispuni.

Srbija je konacno dobila novu vladu koja se mora suociti sa teskim izazovima u sprovođenju preko potrebnih reformi.

Malo ko veruje da vlada novog premijera Vojislava Kostunice, koja predstavlja cudan spoj naizgled nespojivih politickih saveznika, ima ozbiljne sanse da opstane na politickoj sceni neko duze vreme ili da uspesno zaustavi sve dublju ekonomsku recesiju.

Republicka skupstina izabrala je ove nedelje novu vladu koju cine tri politicke grupacije iz bivseg antimilosevicevskog bloka - konzervativna Demokratska stranka Srbije, DSS, liberalna G17 Plus i monarhisticka koalicija Srpskog pokreta obnove, SPO, i Nova Srbija, NS.

Novu vladu ce, s obzirom na to da ne postoji potrebna parlamentarna vecina, podrzati Socijalisticka partija Srbije, SPS, Slobodana Milosevica, ali nece uci u manjinsku vladu.

Vlada se obavezala da ce nastaviti ekonomske i politicke reforme koje su tako uspesno zapocete 2001. godine nakon rusenja Milosevica, ali su se skoro u potpunosti usporile krajem 2002. godine.

Novi srpski premijer Vojislav Kostunica, lider DSS-a, rekao je da ce prioriteti njegovog kabineta biti resavanje pitanja Kosova, novi ustav i stvaranje institucija i nezavisnog pravosudja, koji ce, kaze, biti uslovi za pokretanje privrede i ulazak u Evropsku uniju.

Istovremeno se zalozio za nastavak reformi, ali i za diskontinuitet sa prethodnom prvom tranzicijskom vladom.

Medjutim, ni javnost, a ni vecina politickih analiticara ne veruju da ce nova vlada postici bilo sta znacajno u tom pogledu. Kostunicin kabinet, na samom pocetku svog mandata, suocava se sa preprekama koje bi ga mogle spreciti da Srbiju iz restriktivne faze tranzicije uvede u razvojnu fazu promena.

Uocljivo je da nova vlada nije docekana sa takvim entuzijazmom s kakvim su docekani njeni prethodnici nakon Milosevicevog pada s vlasti.

Nije tesko utvrditi razlog za ovakvo stanje. Prethodni rezim je za sobom ostavio zalosno nasledje koje se ogleda u veoma teskoj ekonomskoj situaciji, potpuno razorenim drzavnim institucijama i mogucim pogorsanjem odnosa sa Zapadom.

Neprestano glozenje izmedju partnera u novoj vladajucoj koaliciji vec je rasprsilo nadanja javnosti da se moze ostvariti znacajan pomak.

Uprkos cinjenici da je za prethodne tri godine iz inostranstva u zemlju uslo oko tri milijarde dolara u vidu donacija, kredita i investicija, nova vlada se suocava sa veoma teskom ekonomskom situacijom.

Malo ko medju analiticarima veruje da Kostunicin kabinet ima nekakve sanse da do kraja godine pronadje izlaz iz lose ekonomske situacije koja podseca na sve dublju recesiju.

Beogradski biznismen Dragan Kopcalic, nekada visoki funkcioner DS, rekao je za IWPR: "Svi ekonomski pokazatelji kazuju da, cak i ako vlada donese sve neophodne mere, nema mnogo izgleda da kraj godine, u ekonomskom smislu, bude bolji od kraja prethodne godine."

Ekonomisti tvrde da je srpska privreda zapala u jos ozbiljniju recesiju prosle godine nakon sto je prethodna vlada trosila novac na socijalna davanja da bi predupredila moguci poraz na prevremenim parlamentarnim izborima proslog decembra. Vlada je takodje prelivala sredstva u prezaduzene drzavne kompanije cime je dodatno opteretila budzet.

Politicki analiticar Vladimir Gligorov, govoreci na jednom skupu ekonomista u Beogradu prosle nedelje, rekao je da ce privredni sistem Srbije morati iz korena da se menja.

"Nova vlada, posebno kada donacije iz inostranstva presusuju, morace da potpuno odustane od mera ekonomskog populizma", porucio je on.

To nece biti lako jer se drugi crni oblaci nadvijaju nad srpskom privredom.

Tokom 2004. godine, u Srbiji se moze ocekivati smanjenje stranih investicija zbog tekuce politicke krize i nestabilnosti.

Uz to, zemlji preti duznicka kriza buduci da joj u ovoj godini za isplatu prispeva vise od 700 miliona dolara duga prema inostranstvu.

Sve to znaci da bi, cak i kada bi drasticno smanjila javnu potrosnju, u prvoj godini Kostunicina vlada, da bi izbegla produbljivanje ekonomske krize, morala da bude zavisna od strane pomoci, mozda cak i vise od njihovih prethodnika.

Inostrana pomoc, medjutim, mozda nece priticati u dovoljnoj meri. Ukoliko dodje do pogorsanja odnosa Beograda sa SAD i zemljama Evropske unije oko pitanja osumnjicenih za ratne zlocine, priliv inostrane pomoci mogao bi biti neznan.

Brisel i Vasington su vec izrazili zabrinutost zbog Kostunicinog posezanja za podrskom Miloseviceve stranke u parlamentu.

Zapad je takodje veoma visoko na listi ocekivanja od Beograda stavio izrucenje Haskom tribunalu za ratne zlocine ratnog komandanta vojske Republike Srpske Ratka Mladica, za koga se veruje da se krije u Srbiji.

Malo je verovatno da ce se to desiti. Uoci dolaska na celo vlade, Kostunica, koji je vec dobro poznat po svom skepticnom stavu prema Hagu, slao je veoma dvosmislene poruke o tom pitanju sto je medjunarodnu zajednicu navelo da posumnja u njegovu spremnost za saradnju.

Ukoliko se bude stekao utisak da Kostunica odugovlaci, obim inostrane pomoci mogao bi znacajno opasti

sto bi jos vise produbilo ekonomsku krizu u Srbiji.

Pitanje Haga moglo bi, takodje, da oslabi ne samo vladinu koaliciju, gde se SPO-NS izjasnjava za izrucenja, jer se Milosevicevi socijalisti ogorceno protive bilo kakvoj saradnji sa Haskim tribunalom.

To nije jedino iskusenje koje ocekuje heterogenu koaliciju jer se veruje da bi rivalstvo i sukobi izmedju koalicionih partnera mogli dostici kriticnu tacku kada budu raspisani predsednicki i lokalni izbori ove godine.

Na ovim izborima ce najverovatnije najveći pomak napraviti ultranacionalisticka Srpska radikalna stranka, SRS, koju predvodi Tomislav Nikolic.

Njega je moguće poraziti na predsednickim izborima jedino ako bi nekadasnji antimilosevicevski blok, ukljucujuci DS, imao zajednickog kandidata.

Analiticari, medjutim, veruju da izbor takvog zajednickog kandidata nece biti nimalo lak, te da bi mogao da produbi nepoverenje unutar tog bloka.

Lokalni izbori bi takodje mogli da dovedu do novih konfrontacija izmedju stranaka prodemokratskog bloka koje ce na te izbore izlaziti samostalno, suprotstavljene jedna drugoj, a ne u koaliciji.

U medjuvremenu, nova vladajuca koalicija ce pokusati da postigne konsenzus o reformama, uprkos razlikama o kljucnim pitanjima.

Kostunicin glavni cilj je da Milosevicevi stari Ustav Srbije zameni potpuno novim s obzirom da insistira da je to kljuc za resavanje tekuce politicke krize u zemlji.

Politicki analiticar Vladimir Goati tvrdi za IWPR da ce biti tesko ostvariti konsenzus o ovom pitanju, ili bilo kom drugom. Nova vlada je jedna cudna kombinacija politickih stranaka i bice potrebno cudo da bi ona mogla da funkcioniše, dodaje Goati.

"Bojim se da ce posledica te heterogenosti biti inertnost i neaktivnost u vreme kad bi Srbija trebalo energicno da nastavi sa reformama", rekao je Goati za IWPR.

Sa druge strane, ima i onih analiticara koji veruju da bi strah od novih izbora mogao da doprinese da te razlike budu prevazidjene, buduci da bi na njima, ako vlada bude neuspesna, verovatno pobedila SRS.

Politicki analiticar Djordje Vukadinovic misli da bi strah od ponovnih izbora mogao za kratko da produzi vek vladi.

"Nova vlada mogla bi da traje duze nego sto joj mnogi prognoziraju, ali daleko od toga da ce ispuniti mandat do kraja", izjavio je Vukadinovic za IWPR.

Neizvesno je sta ce Kostunicin kabinet uspeti da postigne. Posto su protracili poverenje javnosti, srpski politicari bi jos jednom mogli pribeci katastrofalnim populistickim merama u pokusaju da sebi kupe jos

malo vremena i osiguraju svoj opstanak na vlasti po svaku cenu.

Zeljko Cvijanovic je urednik beogradskog nedeljnika "Evropa".

Location: Kosovo

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable
Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srbija-sumnje-javnosti-u-reformska-obecanja>